

УДК 351.778.2

Малков Д. І., аспірант (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

СУЧАСНІ ФАКТОРИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ

У статті відображено завдання громадського харчування у національній економіці. Наведено характеристики й класифікацію послуг громадського харчування. Визначено сучасні фактори успішності та ті, які стимулюють подальший розвиток громадського харчування.

Ключові слова: громадське харчування, послуги громадського харчування, фактори, розвиток, споживач, мобільний додаток.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. Громадське харчування відіграє важливу роль у житті кожної людини і сучасного суспільства загалом. Адже все більша кількість людей і все частіше харчується поза місцем помешкання. Громадське харчування займає вагомe місце у складі сфери послуг. Це забезпечує поява нових технологій переробки продуктів харчування, розвиток комунікацій, засобів доставки продукції і сировини, інтенсифікація багатьох виробничих процесів. Громадське харчування сприяє вирішенню багатьох соціально-економічних проблем, зокрема, стимулює розвиток великого та дрібнотоварного сільськогосподарського виробництва, а саме вирощування овочів, фруктів та відгодівлі тварин, а також окремих територій, допомагає кращому використанню продовольчих ресурсів, що чинить значний вплив на збереження та формування якісного способу життя та здоров'я населення, ріст продуктивності праці, підвищення якості навчання та роботи, дозволяє ефективніше використовувати вільний час, що наразі є не другорядним фактором для населення. Отож, виходячи із цього актуальною є проблема дослідження діяльності громадського харчування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Переважна більшість вітчизняних сучасних наукових публікацій з економіки присвячена огляду тенденцій, що складаються на ринку громадського харчування та окремих локальних територіях [1], або ж окремі складові, зокрема обліково-аналітичній, яка може сприяти забезпеченню стратегічного розвитку підприємств ресторанного господарства [2].

Формулювання цілей статті. Виходячи із багатогранної ролі громадського харчування, постає завдання визначення сучасних факторів стимулювання розвитку громадського харчування в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Громадське харчування як складова національної економіки, що інтегрує в собі заготовлю, виробництво, торгівлю та обслуговування споживачів має всі можливості стати локомотивом її зростання. Продуктом діяльності громадського харчування є надання послуг споживачу.

Послуги громадського харчування характеризуються загальним та специфічними ознаками. Так, до загальних відносимо: нероздільність виробництва і споживання, непостійність змістовних характеристик, незбереженість, адресність і особиста участь споживача в процесі споживання послуги. До специфічних належать різноманітний обсяг і характер послуг у розрізі видів закладів громадського харчування; багатоманітність форм обслуговування; надання багатьох видів послуг, що супроводжується зміною прав власності та зміною майнових відносин між споживачем і виробником; залежність результату не тільки від виробника, але й від споживача; надання послуг в умовах обмеженості знань про об'єкт; суб'єктивний характер оцінки якості послуги; різноманітність і протиріччя трактування поняття ефективності послуги; тісний зв'язок набору і якості наданих послуг з вимогами населення (рис. 1).

Звісно, що діяльність громадського харчування відбувається у ринкових умовах. Але з макроекономічних чи національних позицій економічна ціль ринку послуг громадського харчування полягає у забезпеченні ефективного використання споживчих ресурсів для задоволення потреб суспільства.

Окрім того, послуги громадського харчування можна класифікувати за багатьма ознаками, а саме за:

- призначенням;
- функціональним змістом послуги;
- речовим складом;
- платністю;
- місцем і частотою надання;
- за характером попиту;
- ступенем участі споживача у процесі обслуговування (рис. 2).

Рис. 1. Характеристика послуг громадського харчування

Саме реалізація цієї цілі відбувається в результаті вивчення потреб суспільства (споживачів) в послугах і надання їх багатоманітності на ринку [3].

Як стверджує у своїй праці Ізабель Шмигін «Філософія споживання» сучасне постмодерне суспільство має переорієнтуватися від задоволення потреб виробників до споживачів, а саме глибокого вивчення їх потреб, що дасть можливість модернізувати виробництво за рахунок їх задоволення [4].

Вивчення тематики громадського харчування дає право стверджувати, що саме практики все частіше наголошують на важливості й необхідності стимулювання розвитку громадського харчування як локомотиву розвитку економіки та культури й акцентують увагу на факторах його зростання [5]. Саме С. Дідковський, будучи одним із засновників консалтингової компанії «Ресторанские», наводить такі причини, що доводять важливість цього:

- 1) ресторани мобільні. Вони швидко вбудовуються в світові тренди і створюють власні;
- 2) середній ресторан володіє відкритим мисленням, а звідси готовий до експериментів, адже у швидко змінюваному світі менш ефективними стають ті види бізнесу, які відрізняються консервативністю і неповоротністю;
- 3) грамотний підхід до бізнесу дозволяє отримувати високий прибуток з низькими капіталовкладеннями. Рентабельність бізнесу може досягати сотень процентів;
- 4) висока конкуренція поміж ресторанами за свого клієнта, адже конкуренція – основа розвитку конкретного підприємства та ринку в цілому;
- 5) головна причина – додана вартість в ресторанному бізнесі формується виключно чесністю. Свіжі й правильні інгредієнти, що оформлені у вигляді смачної страви, принесені уважним і ввічливим офіціантом в чистому й стильному ресторані – це прибуток власника.

Окрім того, ресторанний ринок є могутнім медіумом розвитку культури і комунікацій. Саме він вважає, що ресторани в Україні – це один із небагатьох видів бізнесу, у якому наша країна може конкурувати на світовому ринку.

Рис. 2. Класифікація послуг громадського харчування

Наприкінці минулого року консультанти поділилися власними досвідом і враженнями від ресторанного буму, який мав місце у Києві протягом останніх років, хоча водночас велика кількість закладів припинила свою діяльність [6]. Власне вони вважають, що прекрасне приготування смачної їжі не є гарантією успішності ресторанного бізнесу, та назвали п'ять причин в Україні, а саме:

- 1) місце розташування. Воно має бути зручним для споживача у аспекті доїзду та паркування автомобіля;
- 2) наявність концепції закладу. Адже саме концепція відображає зміст існування ресторану;
- 3) реалізація професійного маркетингу з використанням соціальних мереж;
- 4) персонал;
- 5) формування унікальної ринкової пропозиції – послуги та її пред'явлення ринку за рахунок найкращого поєднання усіх перерахованих вище складових.

Проте, зазначені фактори успіху є широковідомі та реалізовані. Якщо ж ставити в центр споживача, то стимулювання розвитку громадського харчування має передбачати створення саме комфортних умов через вивчення та задоволення його вимог.

І якщо конкуренція на вітчизняному ринку громадського харчування тільки наростає, то нині у США вона є високою. Виявляється, що і за таких висококонкурентних умов громадське харчування здатне бути успішним. Підтвердженням цього є саме реалізований минулого року український стартап Allset у США, що дав можливість отримати 5 млн дол. інвестицій, предметом якого є саме ресторанний бізнес. Розроблений компанією додаток для бронювання столиків і попереднього замовлення їжі дозволяє скоротити очікування замовлення в ресторані до мінімуму, завчасно забронювавши столик, зробивши замовлення і заплативши за нього. Вивчивши скільки часу затрачає споживач на відвідування ресторану, розробники запропонували його скоротити в чотири рази, що сприяло суттєвому зростанню обсягу продажу своїх послуг ресторанами [7].

У багатьох містах обласного значення України працює швидкий сервіс замовлення їжі через сайт і мобільний додаток «mister.am» [7]. Його існування дає змогу споживачу замовляти страви з доставкою із кращих закладів громадського харчування міста, які гарантують якість послуги і можливість безготівкового розрахунку або безпосередньо при отриманні замовлення [7].

Висновки. Сучасні фактори розвитку громадського харчування в світі базуються на використанні інформаційних технологій та мобільного зв'язку для забезпечення процесу продажу послуг, де якість страв має бути безумовно високою. І якщо у США мобільний додаток

використовується для бронювання місць і замовлення в ресторані, то в Україні – для замовлення і доставки їжі за адресою, яку вказує споживач. Головним завданням громадського харчування стає тепер не просто виготовлення страв чи їжі, прекрасний сервіс, а створення комфорту, задоволення потреб споживача і раціональне використання коштів.

1. Савенко Ю. М. Основні тенденції ринку громадського харчування. *Вісник КНТЕУД*. 2014. № 4. С. 31–37. 2. Семенюк Л. В. Обліково-аналітичне забезпечення стратегічного розвитку підприємств ресторанного господарства : дис. канд. екон. наук / Львівський національний університет імені Івана Франка. Л., 2016. 275 с. 3. Общественное питание в современных переходных условиях. URL: <http://www.pitportal.ru/director/10893> 4. И. Шмигин. Философия потребления / пер. с англ. Х. : Изд-во «Гуманитарный центр», 2009. 304 с. 5. Сергей Дидковский. Ресторанный бизнес как флагман украинской экономики и культуры URL: www.segodnya.ua/opinion/didkovskiycolumn/restorannyu-biznes-kak-flagman-ukrainskoj-ekonomiki-i-kultury-635568.html 6. Сергей Дидковский. «У вас превосходная кухня? Это никого не волнует». Почему закрываются киевские рестораны? URL: <https://mc.today/sergej-didkovskij-u-vas-prevoshodnaya-kuhnya-eto-nikogo-ne-volnuet-pochemu-zakryvayutsya-kievskie-restorany/> 7. \$5 млн на ускорение похода в ресторан. История украинцев из Allset, запустивших стартап в Штатах. URL: <https://mc.today> 8. URL: <https://misteram.com.ua>

Рецензент: д.е.н., професор Безтелесна Л. І. (НУВГП)

Malkov D. I., Post-graduate Student (National University of Water and Environmental Engineering, Rivne)

CURRENT STIMULATION FACTORS OF PUBLIC CATERING DEVELOPMENT

The article reflects the problem of catering in the national economy. The characteristics and classification of catering services are presented. The modern factors of the success and those that stimulate further development of public catering are determined.

Keywords: catering, catering, factors, development, consumer, mobile application.

Малков Д. И., аспирант (Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно)

СОВРЕМЕННЫЕ ФАКТОРЫ СТИМУЛИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПИТАНИЯ

В статье отражены задачи общественного питания в национальной экономике. Приведены характеристики и классификация услуг общественного питания. Определены современные факторы успешности, а также те, которые стимулируют дальнейшее развитие общественного питания.

***Ключевые слова:* общественное питание, услуги общественного питания, факторы, развитие, потребитель, мобильное приложение.**
